

Coronacrisis in contractenland

Niet-nakoming van contracten. Stappenplan.

Het coronavirus kan tot gevolg hebben dat uw contractspartners hun afspraken niet kunnen nakomen. Wat kunt u doen als contractuele afspraken niet worden nagekomen? Het volgende stappenplan kan handvatten bieden.

1. Check het contract

Lees – om te beginnen – altijd goed het contract door. Vergeet ook de toepasselijke algemene voorwaarden niet.

- Let bij het bestuderen ervan vooral op bepalingen die zien op overmachtssituaties.
- Kijk ook naar bepalingen die gaan over bijvoorbeeld aansprakelijkheid (en de uitsluiting daarvan), opschortingsrechten, meldingsplichten en ontbindingsclausules.
- Ook rechtskeuzebepalingen (welk recht is van toepassing?) en forumkeuzebedingen (welke rechter is bevoegd?) zijn belangrijk.

2. Is er sprake van overmacht?

Wat is overmacht?

Overmacht wordt ook wel force majeure genoemd ofwel een niet-toerekenbare tekortkoming. Partijen bij een overeenkomst kunnen contractueel de omstandigheden die overmacht opleveren beperken (bijvoorbeeld door middel van garanties) of uitbreiden (bijvoorbeeld door middel van exoneraties).

Zijn er contractuele afspraken gemaakt over overmachtssituaties?

Dan zijn die afspraken leidend. Nagegaan moet worden of de uitbraak van het coronavirus onder de reikwijdte van deze contractuele bepaling valt. Dit is een kwestie van uitleg. Het kan zijn dat bijvoorbeeld de uitbraak van een epidemie uitdrukkelijk wordt genoemd in de overeenkomst. Soms is het wat vager omschreven. Dan is het was lastiger te beoordelen. Schakel in dit soort situaties altijd een advocaat in en laat u goed adviseren.

Wat als er contractueel niets is geregeld over overmachtssituaties?

Dan biedt de wet uitkomst. De wet bepaalt (zie art. 6:75 Burgerlijk Wetboek) dat een tekortkoming niet aan de schuldenaar kan worden toegerekend “indien zij niet is te wijten aan zijn schuld” en ook niet “krachtens de wet, rechtshandeling of in het verkeer geldende opvattingen voor zijn rekening komt”. Of dit het geval is, zal afhangen van de situatie. Indien het als gevolg van de coronacrisis absoluut onmogelijk is om de overeenkomst na te komen, zal naar alle waarschijnlijk een geslaagd beroep op overmacht gedaan kunnen worden. Het kan ook voorkomen dat de overeenkomst weliswaar niet in de beoogde vorm kan worden nagekomen, maar wel met bijvoorbeeld een minimale (en weinig kostbare) aanpassing of op een alternatieve wijze. In een dergelijk geval is nakoming (eventueel met vergoeding van de schade door de wederpartij) nog wel mogelijk.

Coronacrisis in contractenland

3. Kan ik mijn schade verhalen?

Overmacht

Indien een geslaagd beroep op overmacht kan worden gedaan, heeft dat tot gevolg dat de gedraging niet langer kan worden toegerekend. Het is dan niet mogelijk om bijvoorbeeld schadevergoeding van uw contractspartij te vorderen. Dat kan namelijk (als u geen andere afspraken gemaakt heeft) alleen als sprake is van een toerekenbare tekortkoming.

Bent u verzekerd?

Het verdient aanbeveling om na te (laten) gaan of u wellicht verzekerd bent voor de schade. Laat daarom uw verzekeringspolis beoordelen. Mogelijk dat u via die route alsnog (gedeeltelijk) schadeloos kunt worden gesteld. Bedenk daarbij wel dat in veel schadeverzekeringen epidemieën zijn uitgesloten.

4. Wat gebeurt er met het resterende gedeelte van de overeenkomst?

In welke gevallen kan ik de overeenkomst opzeggen?

Bekijk goed of de overeenkomst een opzeggingsmogelijkheid bevat. Inventariseer wat daar de gevolgen van zijn. Kan er überhaupt worden opgezegd? Mag er meteen worden opgezegd? Of dient er een opzeggingstermijn in acht genomen te worden?

Als voorzien is in een tussentijds opzegbeding, dan geldt als uitgangspunt dat opzegging mogelijk is. Daarop zijn in bijzondere situaties wel uitzonderingen mogelijk. Soms kan de bevoegdheid tot opzegging in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zijn (art. 6:248 lid 2 Burgerlijk Wetboek). Ook kunnen in uitzonderingssituaties nadere eisen worden gesteld aan de contractuele opzeggingsmogelijkheid.

Is daarover in het contract niets geregeld, dan is het de vraag of sprake is van een duurovereenkomst voor bepaalde of onbepaalde tijd. Hoewel een duurovereenkomst voor bepaalde tijd zonder opzegbeding of wettelijke beëindigingsmogelijkheid in beginsel niet kan worden opgezegd, zijn daarop uitzonderingen mogelijk. Zo kan onder uitzonderlijke omstandigheden een beroep worden gedaan op de (aanvullende en de beperkende werking van de) redelijkheid en billijkheid (art. 6:248 Burgerlijk Wetboek). Ook kan de wettelijke regeling omtrent onvoorziene omstandigheden (art. 6:258 BW) wellicht een escape bieden. Voor wat betreft de opzegging van een duurovereenkomst voor onbepaalde tijd zonder tussentijdse opzeggingsmogelijkheid, geldt dat dit in beginsel mogelijk is.

In welke gevallen kan ik de overeenkomst ontbinden?

De andere wijze van beëindiging van een overeenkomst is de ontbinding wegens een tekortkoming (art. 6:265 Burgerlijk Wetboek). Als uw contractpartij tekort schiet, mag u in bepaalde gevallen de overeenkomst ontbinden. Daarbij is van belang dat ontbinding ook bij overmacht mogelijk is. Indien de overeenkomst wordt ontbonden, bevrijdt die ontbinding de partijen van de daardoor getroffen verbintenissen (art. 6:271 Burgerlijk Wetboek). Ontbinding resulteert in wettelijke ongedaanmakingsverbintenissen. Simpel gezegd: de situatie tussen partijen dient te worden teruggebracht naar de situatie zoals die was vóór het sluiten van de overeenkomst. Ook schadevergoeding kan aan de orde zijn, mits sprake is van een toerekenbare tekortkoming.

Bij ontbinding op grond van de wettelijke regeling (art. 6:265 Burgerlijk Wetboek) dient een drempel genomen te worden: de tekortkoming dient de ontbinding met haar (verregaande) gevolgen te rechtvaardigen. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de "bijzondere aard" en/of "geringe betekenis" van de tekortkoming. Rechters zijn over het algemeen terughoudend om overeenkomsten te ontbinden. Dat gebeurt niet lichtzinnig.

Coronacrisis in contractenland

5. Heroverweeg uw toekomstige contracten

Indien u tot de conclusie komt dat de overeenkomst veel hiaten vertoont (bijvoorbeeld omdat veel van de hiervoor aangestipte zaken niet of slecht geregeld zijn) dan verdient het aanbeveling om uw toekomstige contracten door een expert te laten beoordelen/herzien. Hoewel de huidige coronacrisis natuurlijk uitzonderlijk is, zou ieder contract een vangnet moeten hebben waarop teruggevallen kan worden. Ook in geval van minder vergaande calamiteiten. De advocaten van Boskamp & Willems advocaten zijn u uiteraard graag van dienst.

Heeft u vragen neemt u dan gerust contact met ons op. Wij staan voor u klaar.

Blijf gezond!

Boskamp & Willems Advocaten
Dr. Holtropaan 42, 5652 XR Eindhoven
Postbus 8727, 5605 LS Eindhoven
T: 040 - 250 14 14
F: 040 - 250 14 50
E: advocaten@boskampwillems.nl

Disclaimer

Hoewel bij het opstellen van deze nieuwsbrief zorgvuldigheid is betracht, aanvaardt Boskamp & Willems Advocaten geen aansprakelijkheid voor eventuele onjuistheden of onvolledigheden. Aan deze nieuwsbrief kunnen derhalve geen rechten worden ontleend.

